



Radiotherapie bij zaadbalkanker (seminoma testis).

U heeft een vorm van zaadbalkanker (seminoom) waardoor een bestralingsbehandeling van de lymfekliergebieden in de buik en het bekken noodzakelijk is. Vaak is dat omdat er op een scan uitzaaiingen gevonden zijn. Patiënten jonger dan 50 jaar die deze bestraling moeten ondergaan, komen altijd in aanmerking voor protonentherapie. In deze folder kunt u meer lezen over deze behandeling in het UMCG Protonentherapiecentrum.

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft over uw bestralingsbehandeling, kunt u deze stellen aan uw radiotherapeut-oncoloog. De afdeling radiotherapie is op werkdagen bereikbaar voor vragen op telefoonnummer (050) 361 27 11.

Voor meer informatie over het UMCG Protonentherapiecentrum kunt u terecht op de website: umcgprotonentherapiecentrum.nl

Wat is radiotherapie?

Radiotherapie is de behandeling van kanker door middel van bestraling. Het doel van de bestraling is het doden van kankercellen. Daarbij moeten de gezonde cellen zo veel mogelijk gespaard worden. Tijdens de behandeling wordt gebruik gemaakt van straling met een hoge energie. Deze straling beschadigt het erfelijke materiaal van een cel, waardoor deze zich niet meer kan delen en uiteindelijk stuk gaat. Kankercellen zijn gevoeliger voor straling dan cellen van de gezonde omliggende weefsels. Gezonde weefsels kunnen zich beter herstellen van de stralingsschade dan kankercellen.

Wat is protonentherapie?

De meeste patiënten worden bestraald met fotonen. Fotonen geven hun dosis af in het te bestralen gebied (doelgebied), maar geven ook dosis af aan omliggende gezonde weefsels. Protonen geven hun dosis af in een beperkter gebied. Hiermee zorgen protonen in vergelijking met fotonen voor een verlaging van de stralingsdosis in omliggend gezond weefsel, bij gelijkblijvende dosis in het doelgebied. Deze afname in dosis naar gezond weefsel kan resulteren in een afname van bijwerkingen.

Bijwerkingen en late gevolgen van de bestraling

Uw radiotherapeut-oncoloog zal u tijdens het intakegesprek uitgebreid informeren over de bijwerkingen en late gevolgen van de behandeling. Het kan zijn dat u ook al informatie van een radiotherapeut-oncoloog, uroloog of medisch oncoloog uit het verwijzend ziekenhuis heeft ontvangen.

Bijwerkingen rondom de behandeling: vermoeidheid, misselijkheid, darmklachten en een huidreactie op de rug. U wordt tijdens de behandeling begeleid door uw radiotherapeut-oncoloog.

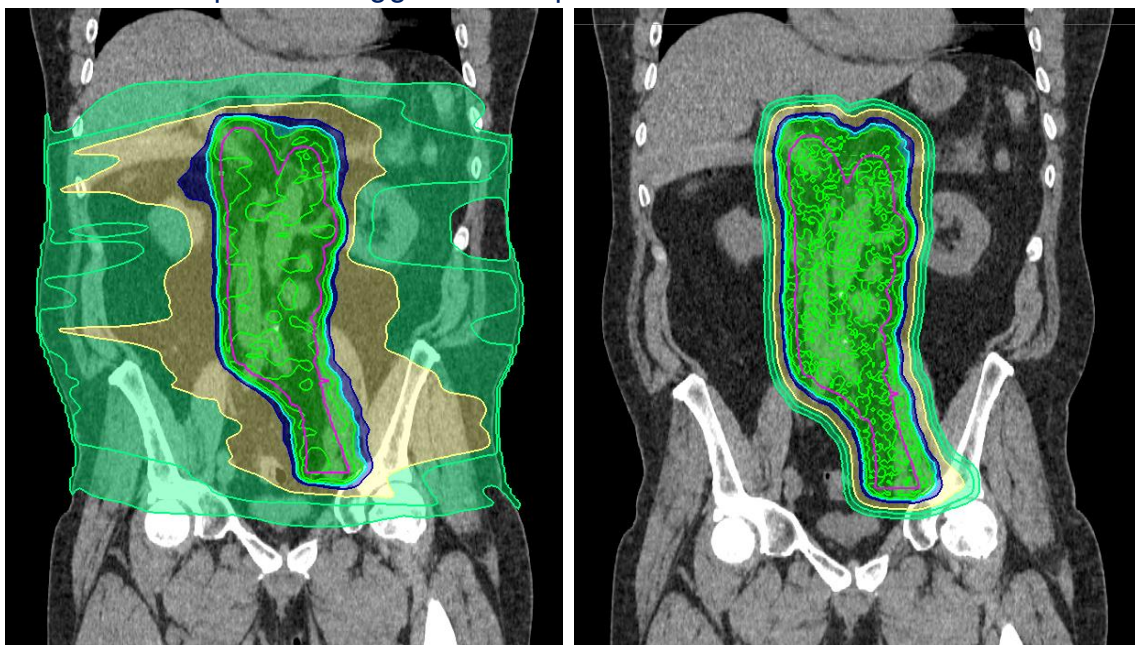
Mogelijke late gevolgen: achteruitgang van de nierfunctie, verhoogd risico op diabetes mellitus (suikerziekte), verhoogd risico op ontstaan van nieuwe tumoren in de nieren, blaas, maag en alveesklier.

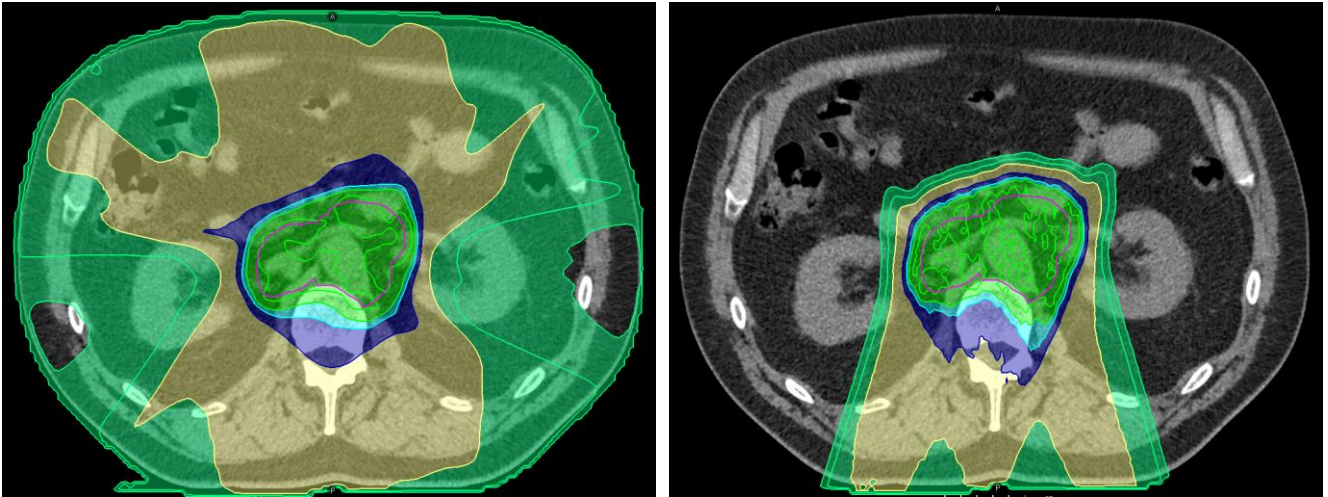
Voordeel van protonentherapie

Vergeleken met mannen die niet bestraald worden, is het risico dat mannen als gevolg van deze behandeling een tumor in een ander orgaan ontwikkelen verhoogd. Dit geldt in ieder geval voor de blaas, de maag, de nieren en de alveesklier. In absolute zin is het risico nog steeds klein. Met name patiënten jonger dan 50 jaar lopen een verhoogd risico. Het risico lijkt afhankelijk van de bestralingsdosis in het betreffende orgaan: hoe hoger de dosis, hoe hoger het risico. Met protonentherapie kan deze dosis aanzienlijk verkleind worden. Dat is de reden dat in Nederland alle patiënten jonger dan 50 jaar die een bestralingsbehandeling nodig hebben vanwege zaadbalkanker, in aanmerking komen voor protonentherapie. Door verlaging van de dosis op de nieren en de alveesklier wordt het risico op achteruitgang van de nierfunctie en het risico op suikerziekte waarschijnlijk ook kleiner.

Het doelgebied

Hieronder staat een voorbeeld van een bestralingsplan met fotonentherapie (links) en met protonentherapie (rechts). Het doelgebied bestaat uit de lymfekliergebieden rond de lichaamsslagader en de bloedvaten in het bekken (links of rechts, afhankelijk van de aangedane zaadbalk). Dat is namelijk de plek waar uitzaaiingen kunnen zitten. Dat komt omdat in de vroege ontwikkeling de zaadballen in de buurt van de nieren ontstaan. Tijdens de embryonale ontwikkeling schuiven ze steeds verder naar beneden en uiteindelijk het scrotum in. De bloedvaten en de lymfebanen groeien als het ware mee. Vraag aan uw radiotherapeut-oncoloog gerust hoe dit precies zit.





Bestraling met protonentherapie (rechts) geeft een gelijke dosis in het doelgebied vergeleken met fotonentherapie (links), maar minder dosis in omliggende organen zoals darmen, nieren, alvleesklier, maag en blaas.

De behandeling met protonen

Voorbereiding

Ter voorbereiding van de protonentherapie krijgt u een afspraak voor een intakegesprek, gecombineerd met een afspraak bij de medewerker patiëntenservice en een CT-scan op de afdeling Radiotherapie in het UMCG.

Het intakegesprek is met een radiotherapeut-oncoloog. Alle relevante informatie (de uitslag van het weefselonderzoek en de CT/PET-scan) wordt in het UMCG opnieuw beoordeeld. Alle patiënten worden opnieuw besproken in een wekelijks overleg met radiologen, urologen, medisch oncologen en pathologen in het UMCG. Soms zijn patiënten beter af met chemotherapie. In dat geval bespreekt uw radiotherapeut-oncoloog dat met u.

Aan de hand van bovenstaande voorbereidingen wordt het definitieve protonenplan gemaakt. Dit duurt ongeveer 2 weken.

De bestraling

Het aantal bestralingen kan variëren van 10 tot 18 keer, en is in principe hetzelfde als wanneer u met fotonen behandeld zou worden. De bestralingen vinden plaats op werkdagen, in het UMCG Protonentherapiecentrum.

Controleafspraken

Gedurende uw behandeling wordt u regelmatig gezien door uw behandelend arts op de afdeling Radiotherapie, Fonteinstraat 18 in het UMCG. Aan het eind van de bestralingsperiode zal een persoonlijk nazorgplan worden opgesteld. Als uw reistijd lang is, is het vaak goed mogelijk om een groot deel van de nacontroles (bloedonderzoek en CT-scans) in het verwijzend ziekenhuis plaats te laten vinden.

Deelname aan medisch wetenschappelijk onderzoek

De afdeling Radiotherapie van het UMCG neemt deel aan nationale en internationale wetenschappelijke onderzoeken. Als dat voor u van toepassing is, wordt u tijdens het eerste gesprek gevraagd om hieraan deel te nemen.

Reiskosten, verblijf en vergoeding

Vraag uw zorgverzekeraar naar de voorwaarden voor vergoeding van uw reis- en verblijfskosten. Als u besluit om tijdens de bestraling in de buurt van het UMCG te verblijven, dan kunnen wij u adviseren bij het vinden van een verblijf. Voor informatie hierover kunt u terecht bij de medewerker patiëntenservice. Een gesprek met deze medewerker wordt altijd gepland in aansluiting op het intakegesprek bij de radiotherapeut-oncoloog.

Second opinion

Als u wilt weten of u in aanmerking komt voor protonen dan kunt u ook een second opinion aanvragen in het UMCG. Wij raden u aan dit met uw behandelend radiotherapeut-oncoloog en uw ziektekostenverzekeraar te bespreken.

Patiënteninformatie, oktober 2022